

Nr. 36
(342)

4-11 septembrie 1996

INTERVIU CU ION DIACONESCU PREȘEDINTELE PNȚCD

Cei care se temeau că discuția despre numărul mandatelor d-lui Iliescu îl va „victimiza” în ochii opiniei publice și-au văzut probabil așteptările înșelate atunci când au aflat că, la anunțarea oficială a intenției de a candida, publicul strins pentru ovații a scandat – cu o rimă șchioapă – „Din acest moment / Iliescu președinte permanent!”. Din relatările presei nu rezultă că d-l Ion Iliescu ar fi reacționat la asemenea ineptie. Președintele a reacționat, în schimb, atunci când a fost întrerupt de un participant la lansarea candidaturii care credea că mandatul vizat în 1996 este al treilea, și nu al doilea. Din mărturiile celor prezenți rezultă că d-l Iliescu a replicat scurt „ba al doilea!”. Faptul că președintele Iliescu a preferat să răspundă atunci când a fost vorba de numărul mandatelor, și nu de permanentizarea propriei funcții ne ajută să înțelegem un tip de gândire mascat pînă acum fie de tăcerea superioară cu care președintele instalat privește chestiunile ce frământă societatea civilă, fie de zgomotul adeseori incoerent al susținătorilor domniei sale.

La drept vorbind, o candidatură pentru un al treilea mandat e mai puțin gravă decît permanentizarea în funcția de președinte. Prima e o încălcare a normelor statului de drept în forma sa

CRISTIAN PEDA

Deriva monarhică a președintelui

actuală și ea poate fi evitată, în cazul care ne interesează, de o decizie a Curții Constituționale, în măsura în care aceasta va ține seama de propria jurisdicție (Hotărîrea 18 din 7 septembrie 1992) în interpretarea unei eventuale contestații a dreptului d-lui Iliescu de a mai candida. În schimb, permanentizarea funcției pentru actualul președinte are nevoie de o derivă monarhică a Constituției în vigoare. Ceea ce e nu numai scandalos pentru republicanii convingși, ci și perfect posibil, așa cum s-a remarcat deja. Într-adevăr, adoptarea unei noi Constituții, în timpul unui eventual nou mandat al președintelui Iliescu, nu e împiedicată decît... de rezultatele unui banal referendum. Mai precis: atît durata exercitării mandatului de președinte, cît și – mult mai important – depozitul suveranității pot fi amendate (ele nefiind excluse de articolul 148, ce prevede obiectele revizuirii constituționale); inițiativa de revizuire poate aparține chiar președintelui (cf. art. 146 alin. 1), modificările propuse fiind apoi supuse aprobării Parlamentului și, finalmente, prin referendum, poporului (cf. art. 147). Două observații se impun a fi făcute aici. În primul rînd, o amendare a Constituției, care să substituie depozitul popular al suveranității (exercitat prin delegație, în primul rînd, prin Parlament, dar și prin referendum) cu un depozit prezidențial al acesteia, ar fi în buna tradiție a constituționalismului românesc, care nu cunoaște, exceptînd ficțiunea constituțională republicană de la 1965 și Constituția actuală, decît Acte fundamentale în care Regele exercita nu doar puterea executivă, ci și pe cea legislativă (împreună cu cele două Camere). În acest fel, exercitarea „prin delegație” a „puterilor statului emanate de la națiune”, prevăzută solemn în actele de la 1866 sau de la 1923, rămînea în mare

(Continuare în pagina 3)

pag. 10-11

Emil Hurezeanu
NATO în diagonală

Interviu cu PULS pag. IV
Victor Babiuc
vicepreședinte executiv PD

TIA ȘERBĂNESCU

Discurs împotriva istoriei

Se spune că, atunci când ești păcălit prima oară, vinovat este cel care te-a păcălit și că, a doua oară, este vinovat cel care s-a lăsat păcălit. Dar a treia oară? Atunci fără îndoială, înseamnă că regulile nu funcționează sau că funcționează anarhic – ceea ce e cam același lucru.

A treia candidatură la președinție a d-lui Iliescu este chiar rezultatul faptului că legea nu-i aceeași pentru toți. Pentru susținătorii săi, prevederile Constituției intră în vigoare strict de la data votării și n-au caracter retroactiv. Astfel, ei recunosc drept mandat prezidențial constituțional doar anul 1992, restul mandatului ('90-'91) aflându-se sub o legitimitate conferită de revoluție. Din această perspectivă reiese însă că, deși e rezultatul direct al revoluției, Constituția anulează Revoluția. Ea nu mai reprezintă continuitatea față de Revoluție, ci ruptura față de ea. În felul acesta, d-l Iliescu nu mai apare ca emanat al Revoluției ci, în mod implicit dar nu mai puțin imprudent, drept emanat al loviturii de stat, în numele căreia candidează fără limită. Totul reîncepe astfel din decembrie '91 și nu din decembrie '89, așa cum se știa. Căci, în mod curios, tocmai d-l Iliescu, care s-a prezentat la alegerile din mai '90 drept „titularul” revoluției și le-a câștigat din acest motiv, consideră acum că legitimitatea revoluționară și legitimitatea constituțională sînt complet străine una de alta. Cu alte cuvinte, dacă în Constituție scrie că sîntem stat național, unitar și independent, acest lucru e valabil doar din decembrie '91 încoaace, iar cei care – să zicem – au complotat împotriva acestei prevederi înainte de adoptarea Constituției, nu se fac vi-

novăți de nimic. Cînd sînt întrebați despre a treia candidatură a d-lui Iliescu, susținătorii săi invocă însă arbitrajul Curții Constituționale și declară că se vor supune hotărîrii acesteia. Dar cine acceptă arbitrajul Curții Constituționale trebuie să ia în calcul (teoretic, cel puțin) și cele două posibilități existente: validarea și invalidarea candidaturii – și, în ultima eventualitate, să prezinte varianta de rezervă a PDSR. Dar nici d-l Iosif Boda și nici d-l Viorel Hrebenciuc, discutînd despre aceste lucruri, n-au trecut de enunțul acceptării deciziei Curții Constituționale – ceea ce înseamnă că, în sinea lor, sînt siguri că va fi o hotărîre ce nu va schimba nimic. Oricum, a treia candidatură și al treilea program ale d-lui Iliescu n-au adus nimic nou în afara faptului că, după șapte ani de președinție neînteruptă, d-l președinte e atît de nemulțumit de propria sa prestație încît o ia cu promisiunile de la zero, ca și cum ar fi la primul său mandat. Deși își

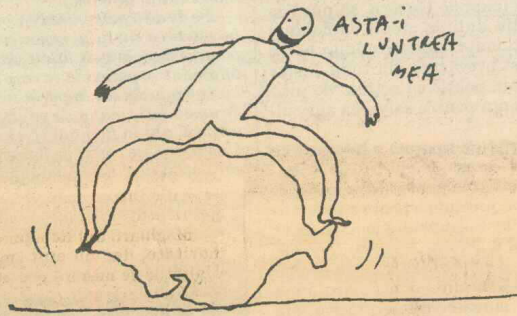
recunoaște totuși un mandat prezidențial – celălalt fiind, peșemne, un mandat din flori, ilegitim, executat în afara Constituției – președintele nu are aerul, în programul său, că are vreo responsabilitate pentru tabloul critic pe care-l înfățișează. N-are, la un moment dat, decît „marea durere” de a constata că „n-am reușit să determinăm o ameliorare a nivelului de trai”. În rest, dacă n-am ști că președintele se declară la al doilea mandat, am putea crede că d-l Iliescu a apărut în țară abia de cîteva luni, a constat situația, s-a îndurerat și și-a propus să rezolve în patru ani ceea ce predecesorul său cu același nume n-a reușit în șapte. Faptul că d-l Iliescu își propune, de exemplu, în acest program, să doteze fiecare clasă de școală cu cite un calculator – cînd școlile noastre abia de izbutesc să-și plătească profesorii, apelează la suplinitori improvizai și au probleme cu încălzirea – ar putea acredita ideea că, într-adevăr, candidatul e ori un nou venit pe aceste plaiuri ori trăiește într-o altă realitate – ori, pur și simplu, nu se sfiștează să producă acele „promisiuni deșarte” pe care le critica la adversarii săi.

După opinia susținătorilor săi oficiali (Iosif Boda, Meleşcanu), adevărata noutate a campaniei Iliesiene ar fi însă accentul pe integrarea europeană și integrarea în NATO. Pentru a sugera această orientare, staff-ul

d-lui Iliescu a programat lansarea d-lui Iliescu după fusul orar al lui Bill Clinton, astfel că telespectatorii au putut vedea cele două lansări una după alta, înțelegînd astfel că între președintele României și președintele SUA există acum o anumită potrivire de pași. Editura Nemira a lansat în același timp volumul *Dialoguri americane*, în care d-l Iliescu își prezintă conversațiile purtate în SUA – volum menit și el să sublinieze dimensiunea occidentală a unui președinte confruntat adesea, în ultimii șapte ani, cu trecutul său moscovit.

Nu mai că aceste preze des schimbări la față ale președintelui Iliescu nu pot ascunde chipul omului ce s-ar vrea imortalizat prin putere. Diferența între posibilitățile sale – exersate cu slabe rezultate timp de șapte ani – și aspirațiile sale de permanentizare în funcție (cu prilejul lansării s-a scandalat: „Din acest moment! Iliescu președinte permanent!”) a dat naștere și unui soi de „gigantism” care se regăsește în pretenția disproportionată a d-lui Iliescu de a recupera în următorii patru ani „handicap istoric de 150 de ani” de care – a observat dinșul la „o analiză lucidă” – suferă România.

Probabil că numai ideea de „cui pe cui se scoate” l-a făcut pe d-l Iliescu să considere că cineva care a contribuit la acest handicap decenii întregi înainte de '89 și șapte ani după '89 ar fi în măsură acum să „schimbe destinul istoric al României”. Căci, din nefericire, contribuția d-lui Iliescu la „destinul istoric” al României a fost, de la început, împotriva istoriei României. Încît stratagema de a te declara acum cu un mandat în urmă pentru a mai fura puțină „istorie” din destinul României nu trădează decît spaima d-lui Iliescu de îmbătrînire în afara destinului – și seamănă cu cochetăria femeilor care-și ascund vîrsta reală în speranța că-și pot prelungi seducția. Dar nici politica, oricît de parșivă ar fi ea, nu poate face abstracție la nesfîrșit de regula potrivit căreia trebuie să convingi – fără a seduce.

Deriva monarhică a președintelui

(Urmare din pagina 1)

măsură o afacere reglată la Palat, mai ales în condițiile unei ponderi neînsemnate a puterii judecătorești în ansamblul constituțional. Astăzi, o reluare a acestor principii nu ar avea nevoie atît de familia regală (așa cum susțin monarhiștii), cit de o mitologie stupidă în care ineficiența Parlamentului să se combine cu providențiala descoperire a unui despot luminat. Președintele Iliescu nu a mers atît de departe în discursul pronunțat săptămîna trecută, discurs în care domnia sa făcea referire la „o reformă a instituțiilor executive și administrative” care avea în vedere doar Guvernul. În schimb, d-l Iosif Boda, directorul său de campanie electorală, nu s-a sfișit să declare, acum cîteva săptămîni, într-o discuție la Tele 7 abc, că „Ion Iliescu va fi președinte atîta timp cit România va avea nevoie de el”. Singurul regim în care se poate risca o asemenea afirmație fără a părea ridicol se numește „monarhie”. Deriva monarhică a președintelui este, în acest fel, nu doar răspunsul dat unei frustrări ce are probabil ca miză legitimitatea (așa cum cred monarhiștii), ci și soluția pe care republicanii incoerenți din jurul d-lui Iliescu o pot avea în vedere pentru a respecta „programul” clamat în stradă („Iliescu președinte permanent!”) sau afirmat în discursul șefului de campanie al actualului președinte. A doua observație care merită făcută aici este următoarea: orice modificare a Constituției, care să prevadă un nou deposit al suveranității și o nouă durată a mandatului prezidențial, nu l-ar putea exclude pe actualul șef al statului dintre cetățenii îndreptățiți să asume un asemenea nou mandat și să încarneze

un asemenea nou tip de suveranitate; și aceasta în condițiile în care (a) s-ar respecta principiul nediscriminării cetățenilor români înscris în articolul 148 alin.2 și (b) s-ar adopta presupuziția – prezentă deja în spiritul Constituției din 1990-1991 – că viața unei Constituții e mai lungă decît viața unui cetățean. Spre deosebire de cea de-a doua condiție, prima nu a fost asumată integral de Constituția din 1991, în măsura în care textul acesteia nu a distins situația celui care deținea atunci funcția de președinte al României de situația unui președinte ales după intrarea în vigoare a Actului fundamental, acesta fiind și motivul pentru care mandatul 1992-1996 al d-lui Iliescu este al doilea și nu primul. Președintele Iliescu pare însă departe de înțelegerea acestei concluzii. Iată de ce:

Într-o discuție purtată săptămîna trecută la Europa Liberă (și reprodușă parțial de *România liberă* din 30 august 1996) d-l Iliescu încerca să apere teza că în 1996 domnia sa candidează pentru un al doilea mandat. Argumentele folosite erau însă contradictorii. Primul argument invocat spunea că „de la Constituție este punctul zero de numărare a mandatelor”, în vreme ce al doilea argument afirma că „abia Constituția, Adunarea Constituantă în Constituție, a definit exact ce înseamnă aceea instituția președintelui”. „De la Constituție este punctul zero de numărare a mandatelor” nu poate însemna decît „de la 8 decembrie 1991 este punctul zero de numărare a mandatelor”, în condițiile în care, așa cum Constituția o afirmă, ea a intrat în vigoare „la data aprobării ei prin referendum” (nu la data alegerilor din 1992); în aceste condiții în care negarea caracterului constituțional al mandatului exercitat din 8 decembrie 1991 pînă la alegerile din 1992 înseamnă negarea legalității acelor acte în care președintele invocă nu Decretul-lege nr. 92/1990 în temeiul căruia fusese ales prima oară, ci prevederile Constituției (așa cum s-a întimplat atunci cînd domnia sa a numit, la 1 iunie 1992,

judecătorii Curții Constituționale). Al doilea argument de mai sus, „abia Constituția a definit exact ce înseamnă aceea instituția președintelui” este contrazis flagrant de Hotărîrea Curții Constituționale nr. 18 din 7 septembrie 1992 în care se afirmă explicit: „Constituția României are în vedere funcția de Președinte al României, funcție instituită după 22 decembrie 1989 prin Decretul-lege nr. 92/1990”. Președintele a evitat să discute perioada 8 decembrie 1991-27 septembrie 1992. Domnia sa ar fi trebuit însă să se decidă: căci dacă în respectiva perioadă nu a exercitat un mandat constituțional, ci doar atribuțiile prevăzute în Decretul-lege nr. 92/1990, atunci nu putea invoca art. 99 din Constituție pentru a numi judecătorii Curții Constituționale (articolul respectiv nefăcînd parte – nota bene – din dispozițiile tranzitorii, ci definind actele președintelui!); în acest caz, ilegalitatea Curții Constituționale ar fi evidentă. Dacă, în schimb, de la 8 decembrie 1991 pînă la alegerile din anul următor d-l Iliescu a exercitat un mandat constituțional, atunci mandatul 1992-1996 e al doilea. În interviul dat Europei Libere, d-l Iliescu a preferat însă să insiste asupra atribuțiilor prezidențiale noi prevăzute de Constituția adoptată în 1991 (de pildă, președintele nu mai poate demite primul ministru). Ajungem astfel din nou la deriva monarhică a președintelui. Într-adevăr, enumerarea acestor noutăți nu constituie o probă care să contrazică exercitarea unui prim mandat între 1991 și 1992. Dimpotrivă. Mult mai important este însă faptul că, în debutul intervenției citate, președintele declară că o Hotărîre a Curții Constituționale care ar considera o nouă candidatură ca neconstituțională ar fi „nelogică”. De data aceasta, deriva monarhică e una... logică. Prin argumentele – contradictorii – rezumate mai sus, președintele Iliescu încearcă finalmente să încarneze o suveranitate logică. Doar monarhiile își pot îngădui un asemenea lux. Istoria e plină de exemple de acest fel.

ILIE ȘERBĂNESCU

De ce nu există un sistem de finanțare a agriculturii

Guvernul a adoptat o hotărâre în care se spune că „pentru finanțarea cheltuielilor de producție aferente campaniei agricole din toamna anului 1996, Banca Națională va asigura băncilor comerciale o linie de credit de 1.300 de miliarde de lei”.

Este de presupus că de entuziaștii poate fi Banca Națională față de această hotărâre, pentru că a mai fost constrânsă să deschidă deja alte linii de credit pentru campaniile agricole din acest an, în valoare de 2.200 de miliarde de lei, care și așa i-au dat pur și simplu peste cap controlul pe care îl urmărește asupra masei monetare și inflației.

Am folosit nu întâmplător termenul de „campaniile agricole”, evitându-l cu bună știință pe cel de „agricultură”. Pentru că, ar fi minunat ca aceste sume fabuloase, chiar dacă generatoare de inflație, măcar să ajungă în agricultură. Numai că nu ajung acolo. Dacă ar fi să credem cumva că ajung în agricultură ar trebui, pe cale de consecință, să admitem și că agricultorilor li se pun la dispoziție în acest an fonduri de 4 ori mai mari decât anul trecut. Căci liniile de credit sînt valorice aproape duble față de anul trecut, la o producție de cereale de peste două ori mai mică. Să fi reușit bieții noștri agricultori un lobby de o asemenea eficiență, în fața căruia ar plăi de invidie și cele mai puternice lobby-uri din Congresul American?!

Anul trecut, în mod stupefiant, Guvernul se codea să suplimenteze fondurile alocate inițial agriculturii, pentru a se putea prelua o recoltă de grâu ce depășise așteptările și previziunile. Și se argumenta că o suplimentare de fonduri ar fi inflaționistă. În emisiunea „Rătăciți în tranziție”, consacrată special problemei, am pledat atunci pentru acceptarea unui efect inflaționist, dacă surse de finanțare neinflaționistă nu existau, numai pentru ca o recoltă de excepție să nu fie pierdută.

Anul acesta, Guvernul ne lasă tabloul cerind să fie puse la bătaie sume duble, pentru o recoltă - atenție, repetăm! - nici măcar la jumătate. Un adevărat mister în poziția guvernamentală!

De fapt, nici un mister. Faptul are o explicație precisă. Și deosebit de prozaică. Adevărații beneficiari ai banilor pretins puși la dispoziția agriculturii - care sînt industriile legate de agricultură - își făcuseră anul trecut plinul, în condițiile recoltei bune și erau chiar deranjați de surplusurile peste așteptări care le dădeau bătăi de cap. Anul acesta însă, în condițiile unei recolte proaste, industriile legate de agricultură nu și-au făcut plinul și nici prin gînd nu le trece să nu și-l facă, cerind bani mai mulți chiar dacă pentru muncă mai puțină. Guvernul, care face politică nu a agriculturii, ci a industriilor legate de agricultură, se străduiește să le umple buzunarele din banul public, întrucît ban public sînt creditele acordate de Banca Națională. Chiar și atunci cînd sursa

creditelor o constituie emisiunile monetare fără acoperire, căci acestea se transformă rapid în inflație care nu este suportată de altcineva decît de populație.

Să ne mirăm sau să nu ne mirăm că timp de 4 ani guvernul Văcăroiu nici n-a creionat măcar o schiță pentru o politică agrară și că nu a încercat cel puțin să conceapă, dacă nu să și aplice, un sistem de finanțare a agriculturii? Nu prea ar fi să ne mirăm! Practica ultimilor ani arată că, puțin înaintea sau chiar în timpul campaniilor agricole (de toamnă sau de primăvară) - adică extrem de tîrziu - Banca Națională este forțată, prin agitații și presiuni politice ori prin legi adoptate în regim de urgență de către Parlament sau prin alte hotărâri luate de Guvern, să pună la dispoziție linii de credit cu dobinzi subvenționate. Aceste credite par a nu fi fost prevăzute din timp și sînt prezentate politic ca acțiuni de ultimă instanță pentru salvarea agriculturii.

Autoritățile se arată a fi forțate să recurgă la aceste creditări subvenționate, peste cele preconizate în buget și, de fapt, presiunea politică se focalizează asupra sistemului bancar, făcînd responsabil de soarta agriculturii dacă nu disponibilizează sumele pentru acoperirea creditelor necesare. Pînă la urmă, sursa creditelor, tocmai din cauza caracterului lor improvizat, ne-programat, rămîne a fi constituită de emisiuni monetare fără acoperire, cu efect inflaționist. În care țară normală a lumii, de finanțarea agriculturii, se ocupă banca Centrală a țării respective? Și în care țară a lumii guvernul lasă în mod iresponsabil finanțarea agriculturii în seama emisiunilor monetare inflaționiste?

Toate aceste lucruri se întîmplă însă în România pentru că guvernarea actuală - și nu trebuie să vorbim aici doar de cabinetul Văcăroiu în sine - a avut mandat ca agricultură, în ciuda reconstituirii proprietății private asupra pămîntului, să rămînă sub control de stat care, în condițiile epocii postdecembriste, a degenerat rapid în controlul mafilor din Administrația de Stat. Și, de confuzia în finanțarea agriculturii a fost și este nevoie pentru ca sumele destinate, în principiu, acesteia să poată fi deviate către industriile incapabile să furnizeze agriculturii echipamente și servicii la prețuri rezonabile. De aceea a și fost tergiversarea privatizării echipamentelor și serviciilor agricole, ca și a achiziționării cerealelor.

Nota de plată o achită dureros populația. Aceasta este nevoită să se aprovizioneze cu produse alimentare la prețuri amețitoare, care sînt astfel nu din cauza agriculturii sau pentru că s-ar îmbogăți țărănul, ci pentru că înglobează, la costuri exorbitante, toate livrările din industrie (îngrășăminte, ierbicide, mașini agricole, lucrări agricole, transport, distribuție), precum și setea nestăvilită de inavutăre a noilor boieri fără blazon.

Un tratat efectiv modern euro-atlantic

Interviu cu TEODOR MELȘCANU, ministrul de Externe al României, realizat de Marian Chiriac

Domnule ministru, de ce credeți că finalizarea Tratatului de bază cu Ungaria s-a realizat tocmai acum și în ce măsură credeți că presiunea occidentală a avut un rol în acest sens?

Cred că este vorba, pe de o parte, de rezultatul acumulărilor, al avansului înregistrat în cadrul negocierilor de pînă acum. După peste patru ani de negocieri și iterații succesive pe marginea textului Tratatului, se pare că am ajuns, în sfîrșit, în punctul final de convergență. De asemenea, este important faptul că relațiile bilaterale în general au evoluat foarte bine, mai ales dacă privim domeniile economic și militar, dar și, așa spune eu, domeniul politic. Un rol important îl are procesul de reconciliere istorică dintre România și Ungaria, după modelul franco-german lansat de președintele României, inițiativă menită să contribuie la depășirea momentului de blocaj.

Pe de altă parte, cred că accelerarea ritmului negocierilor nu poate fi disociată de faptul că ne aflăm într-o perioadă în care sînt luate unele decizii importante, legate de un obiectiv major de politică externă, atît în România cît și în Ungaria. Este vorba de integrarea euro-atlantică. Este bine cunoscut

Care este importanța Tratatului de bază româno-ungar din perspectiva relațiilor bilaterale și a integrării europene a celor două state?

De la început se poate afirma că, în actualul context, cele două țări sînt interdependente. Este deci normal, așa cum s-a întîmplat și în cazul altor vecini, ca aceste relații să beneficieze și de cadrul juridico-politic adecvat, modern, corespunzător noilor condiții europene: atașamentul față de principii și valorile democratice, deci față de economia de piață, de respectul drepturilor omului, ale persoanelor aparținînd minorităților naționale. Cred că nu poate fi uitat faptul că precedentul acord dintre cele două țări, Tratatul de colaborare și asistență mutuală din 1972, un tratat „ideologic”, nu mai corespundea sub nici o formă transformărilor care au avut loc, el „dispărînd” din cadrul bilateral după 1989.

Din această perspectivă, revin la precizarea că Tratatul de bază pe care ne pregătim să-l semnăm este un tratat efectiv modern, euro-atlantic în litera și spiritul său. El va fi unul din pilonii de bază ai reconcilierii istorice româno-ungare, reconciliere care consfințește vocația de integrare euro-atlantică a celor două națiuni. Principalele caracteristici ale tratatului reflectă, cred eu, aceste aprecieri: 1- tratatul se axează pe documentele juridice europene și internaționale care reflectă actuala evoluție a sistemului internațional; 2- consfințește lipsa pretențiilor teritoriale și inviolabilitatea frontierelor, acum și în viitor; 3- promovează drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale, preluînd, practic în totalitate, standardele europene în materie, în condițiile în care, subliniez, prevederile Tratatului sînt circumscrise cadrului constituțional, legislativ român.

Din aceste elemente, ce țin de latura bilaterală, rezultă și rolul Tratatului atît pentru integrarea celor două state cît și pentru integrarea ca evoluție euro-atlantică. Integrarea este un proces care se adresează tuturor componentelor societății, inclusiv, cred eu, în principal, indivizilor. Din acest punct de vedere, ea nu înseamnă doar existența și dezvoltarea democrației în fiecare din țările noastre și armonizarea cu structurile euro-atlantice, ci și, în mod esențial, promovarea și aplicarea acestor valori între statele care urmează să devină membre ale acestor structuri. Astfel, nu este doar o problemă de bune relații bilaterale ci și o necesitate funcțională stringentă pentru structurile menționate, iar formularea ei ca atare de către NATO și de către Uniunea Europeană mi se pare absolut justificată.

În acest context, evident, semnarea Tratatului de bază reprezintă un important pas înainte pentru integrarea ambelor state, semnificative în acest sens fiind pozițiile exprimate de importante personalități din statele membre ale acestor structuri, din cadrul acestor structuri, din România și din Ungaria cît și opiniile analiștilor și ziarisților din presa occidentală.

faptul că, la sfîrșitul acestui an, în decembrie, la reuniunea șefilor de stat sau de guvern din țările NATO, se va defini modul în care va avea loc acest proces de extindere a Alianței. În acest sens, cred că putem vorbi despre un efect „catalizator” asupra negocierilor.

În ceea ce privește „presiunea Occidentală, la care vă referiți, nu știu dacă termenul este cel mai potrivit. Eu cred că este un lucru foarte normal ca țări care formează un „club” ce promovează anumite obiective, principii, valori și care au stabilit anumite reguli în acest sens, să fie preocupate ca alte țări care aspiră să devină membre ale „clubului” să-și însușească „regulile jocului”. Ori, una din aceste cerințe este buna vecinătate. În ceea ce ne privește, am considerat încheierea Tratatului cu Ungaria ca fiind, în primul rînd, în interesul nostru național, de promovare a unor relații de cooperare și bună vecinătate, o reflectare practică a interesului nostru de integrare euro-atlantică și care nu poate fi conceput în absența unei politici de bună vecinătate.

Un grup de cercetători de la Centrul Independent de Studii și Sondaje (Pavel Câmpăanu, Gabriel Nagiț, Marin Burcea, Gabriel Ivan, Dan Oprescu, Bruno Ștefan) a monitorizat în perioada 22-28 iulie 1996 modul în care este reflectată viața politică în emisiunile posturilor TVR 1, Tele 7abc, Antena 1 și ProTV. Monitorizarea, care a vizat emisiunile informativ-ve și pe cele cu implicații social-politice transmise între orele 18.00-23.00, a urmărit să vadă dacă existența posturilor TV private alături de cele publice poate asigura un echilibru satisfăcător în ce privește mediatizarea participanților la competiția electorală.

Concluzia studiului este că agenții politici ai Puterii sînt mult mai intens mediatizați decît cei ai Opoziției. Guvernul se bucură de cea mai intensă mediatizare la toate posturile urmărite. Cea mai activă în mediatizarea Puterii este televiziunea publică. În ce privește Opoziția, toate posturile, cu excepția Tele 7 abc, mediatizează mai puțin CDR și mai mult partidele din afara acesteia.

Omul politic cel mai mediatizat la toate posturile este președintele Ion Iliescu (35 de apariții în intervalul monitorizat), cele mai multe înregistrîndu-se la ProTV, și cele mai puține la Tele 7abc. Dintre politicienii Opoziției, cele mai frecvente apariții le are Petre Roman (16 apariții), urmat de Emil Constantinescu (14 apariții), amîndoi datorită numeroaselor prezențe la ProTV.

Toate posturile mediatizează în mod preferențial oamenii politici ai Puterii, cele mai mari diferențe între frecvențele cu care sînt prezentați aceștia și cei ai Opoziției fiind la Antena 1 și TVR 1.

Între posturile monitorizate apar diferențe semnificative în privința modului în care prezintă oamenii politici și partidele. TVR, de pildă, folosește la adresa președintelui Iliescu numai evaluări pozitive, în timp ce la Opoziție se referă în general în termeni neutri, iar la administrația locală mai ales

Viața politică reflectată de posturile TV

în termeni negativi. Posturile private, în schimb, se remarcă prin evaluările neutre pe care le fac atît reprezentanților Puterii, cit și celor ai Opoziției. Cel mai critic post la adresa Puterii este ProTV, iar cel mai favorabil TVR 1. Opoziția este prezentată în știri predominant neutre la toate posturile, fiind cel mai mult criticată la ProTV.

Guvernul este evaluat în general neutru la posturile private, pe cînd la televiziunea publică știrile pozitive le

mult chiar la cele private decît la televiziunea publică. Antena 1 și ProTV au fost cele mai active în prezentarea PDSR-ului. Partidele aliate cu PDSR-ul au ieșit, practic, din sfera de interes atît a TVR, cit și a televiziunilor private, cu excepția PSM. Partidele din Opoziție care au obținut scoruri bune sînt PD (16 apariții), PNȚCD (13 apariții) și PNL (10 apariții), aceste rezultate fiind obținute în principal datorită posturilor private. Punctajul neas-

• Agenții politici ai Puterii sînt mult mai intens mediatizați decît cei ai Opoziției • Cea mai intensă mediatizare, la toate posturile, este a Guvernului • În mediatizarea Puterii, cea mai activă este televiziunea publică • Cu excepția Tele 7abc, celelalte televiziuni private mediatizează mai puțin CDR și mai mult celelalte partide din Opoziție • Omul politic cel mai mediatizat la toate posturile este Ion Iliescu •

Oamenii politici cei mai mediatizați (nr. de apariții)

Oamenii politici	Total apariții	TVR 1	Tele 7abc	Antena 1	ProTV
Ion Iliescu	35	9	5	8	13
Petre Roman	16	2	4	2	8
Emil Constantinescu	14	2	2	2	8
Florin Georgescu	10	4		5	1
Adrian Năstase	9	2	3		4
Iulian Mincu	8	2	2	2	2
Doru Ioan Tărăcilă	7	2	1	2	2

Următorii, în ordine descrescătoare, sînt Gheorghe Tinca și Nicolae Cerveni (cu cîte 5 apariții), apoi Liviu Maier, George Danielescu și Viorel Cataramă (cu cîte 4 apariții). Viorel Hrebenciuc, Traian Chebeleu, Mircea Coșea sînt consemnați cu cîte 3 apariții.

egalează pe cele neutre. Cele mai multe evaluări negative la adresa Guvernului au apărut în emisiunile ProTV.

Dintre partidele politice, PDSR este partidul cel mai mediatizat la toate posturile (45 de apariții), mai

teptat de bun primit de PUR (Partidul Umanist Român) - 7 apariții - se datorează frecvenței mari cu care acest partid a fost prezentat la Antena 1, post al cărui patron este în același timp președintele PUR, Dan Voiculescu.

Autorii acestei monitorizări au mai remarcat creșterea, față de monitorizările anterioare, a numărului și duratei emisiunilor pe teme politice și sociale la posturile private, în timp ce TVR a restrîns foarte mult spațiul acordat acestor emisiuni. Sub aspectul formulei de emisiune, televiziunile private difuzează mult mai des mese rotunde, în timp ce TVR se menține la vechea formulă, de monolog fără replică imediată. În raport cu posturile private TVR se remarcă, de asemenea, prin procentul mare de știri fără incidență politico-socială (aproximativ un sfert din totalul știrilor). Acest lucru semnifică, în opinia realizatorilor studiului, faptul că TVR continuă să „fabrice” evenimente.

Temele prioritare abordate de posturile de televiziune, luate în ansamblu, sînt: inflația și salariile; protecția socială; corupția; activitatea edilitară; integrarea în NATO; relațiile cu Ungaria. Dintre toate posturile, TVR acordă acestor teme spațiul cel mai restrîns, iar ProTV spațiul cel mai larg, după cum se poate vedea în tabelul 3.

Se mai poate observa, totodată, că spre deosebire de posturile private, la care există o corelație între frecvențele și duratele cu care sînt abordate aceste teme, la TVR procentul duratei este la jumătatea celui al frecvenței, ceea ce arată că TVR, chiar și atunci cînd abordează aceste teme, o face expeditiv.

Antena 1 și ProTV acordă cel mai mult spațiu corupției, Tele 7 abc protecției sociale, iar TVR 1 integrării în NATO. Temele prezentate cel mai puțin de TVR sînt inflația-salariile și protecția socială. Integrarea în NATO și relațiile cu Ungaria sînt temele abordate cel mai rar de televiziunile private.

În afara acestor teme prioritare, monitorizarea a mai pus în evidență spațiul foarte amplu acordat de TVR 1 activității Armatei (aproape 15 % din durata emisiunilor analizate) și Poliției (cca. 12%), și interesul foarte manifestat pentru Justiție (1%).

OANA ARMEANU

• Săptămînă pe scurt politică •

Luni 26 august

• **Liderii PNȚCD răspund lui Petre Roman**
Într-o scrisoare deschisă adresată liderului PD, P. Roman, președintele PNȚCD, Ion Diaconescu, arată că partidul său nu și-a schimbat opțiunile în ultimii șase ani și că o eventuală colaborare a Opoziției se poate face doar „pe bază de sinceritate”. Pe un ton mult mai dur, Constantin Ticu Dumitrescu îi reproșează lui Petre Roman faptul că „opoziția sa față de Putere este de circumstanță” și îi reamintește mai multe momente în care a atacat Opoziția.

• **UNC și ANL au semnat un Pact**
Uniunea Națională de Centru și Alianța Națională Liberală au semnat un pact de „responsabilitate politică”.

• **Liderii UDMR la Budapesta**
Premierul ungar Gyula Horn a arătat liderilor UDMR prezenți la Budapesta pentru o serie de consultări că textul Tratatului româno-ungar este definitiv și nu vor mai fi operate modificări. Președintele de onoare al UDMR, László Tókes, a declarat că semnarea tratatului a fost grăbită în urma presiunilor internaționale și că interesele maghiarilor de dincolo de granițe au fost abandonate în favoarea unor priorități legate de integrare.

Marti 27 august

• **Noul procuror general al României**
Consiliul Superior al Magistraturii a acceptat demisia procurorului general Vasile Manea

Drăgulin. Noul procuror general este Nicolae Cochinescu.

• **Petre Roman replică la acuzațiile PNȚCD**
Într-o scrisoare de răspuns adresată liderului PNȚCD, președintele PD, Petre Roman, arată că PD „nu este la remorca nimeni” din punct de vedere politic și de aceea nu s-a aliat cu nimeni pentru a-l acuza pe Emil Constantinescu de „monarhism”. „Vă propun să demonstrăm acum că știm să ne asumăm răspunderea și să depășim orgoliile, prejudecățile și resentimentele pentru a trece la fapte, pentru binele țării”, arată Roman.

• **Funar cere suspendarea lui Iliescu**
Președintele PUNR, Gheorghe Funar, a făcut un apel către popor să se solidarizeze cu el „în vederea suspendării d-lui Ion Iliescu, în acord cu articolul 95 din Constituție”. Șeful statului este acuzat că a nesocotit jurămintul depus și a încălcat 25 de articole din Constituție. Funar declară că Recomandarea 1201 „stă la baza acestui Pact secret, în fond un act de trădare națională”.

Miercuri 28 august

• **Ion Iliescu și-a lansat candidatura la Președinție**
Actualul șef al statului, Ion Iliescu, și-a lansat oficial candidatura pentru un nou mandat de președinte al României. El își propune schimbarea Constituției în ceea ce privește unele atribuțiuni ale Guvernului și ale celor două Camere, descentralizarea administrației locale, întărirea unor instituții ale statului.

• **Bugetul de stat a fost rectificat**
Executivul a aprobat Ordonanța de rectificare a bugetului de stat pe 1996; luîndu-se în calcul o inflație de 30%. Astfel, Sănătatea și Învățămîntul au primit 378 miliarde lei, iar pentru cheltuielile

privind finanțarea partidelor politice și a alegerilor generale au fost alocate suplimentar 29,5 miliarde lei. Alte sume au fost alocate sprijinirii agriculturii, plății pensiilor și a altor drepturi de asigurare socială.

Joi 29 august

• **Întîlnire la Cotroceni asupra Tratatului cu Ungaria**
Președintele Ion Iliescu a prezentat liderilor partidelor parlamentare textul Tratatului de bază româno-ungar, text negociat de experții ambelor părți. După aproape cinci ore de discuții aprinse, CDR, PDSR, USD, ANL și PDAR s-au declarat în favoarea semnării Tratatului în actuala formă. S-au pronunțat împotriva semnării: PUNR, PRM, PSM, UDMR și PNLCD.

Rubrică realizată de
MARIAN CHIRIAC

Grupul pentru Dialog Social

vă invită joi, 12 septembrie a.c.,
ora 17.00,
la sediul său din Calea Victoriei nr. 120
la o întîlnire cu tema:

RAPORTUL DINTRE SOCIETATEA ROMÂNESCĂ ȘI ARMATA DUPĂ REVOLUȚIA DIN DECEMBRIE 1989

Moderator: STELIAN TĂNASE

EMIL HUREZEANU

NATO: În diagonală

S-a discutat pînă la exces în ultimele luni, și nu doar în România, despre candidații central-est-europeni cu șanse de admitere în NATO, despre diferențele dintre ei în cea mai importantă competiție mondială de securitate după terminarea Războiului Rece. Acum, ca s-o cităm pe Flora Lewis dintr-un recent articol publicat recent în *International Herald Tribune*, „deciziile de fapt au fost luate”. Se știe, cine intră în primul val, cine se profilează cu șanse reale pentru al doilea val de admiteri, ce și cit anume mai poate impune sau negocia Moscova în acest proces. S-a mai destins oarecum atmosfera de cruciadă propagandistică pro-NATO – în rîndurile, ani în șir calme și deloc atlantiste și pro-occidentale – ale regimului Iliescu. Recentă vizită a ministrului britanic al Apărării, între altele, și intervențiile sale chemînd la realism și abandonarea iluziilor (atunci cînd realitatea e complet alta) au contribuit și la temperarea zelului d-lui Tinca, care a revenit la mai vechea sa înțelepciune: neadmiterea României în NATO o dată cu primul eșalon est-european nu echivalează, totuși, cu sfîrșitul lumii. Cu excepția unui vesel – penibil – cabinet diplomatic-involuntar la ProTV – cînd cîțiva ambasadori ai regimului Iliescu au reușit să-și dea masiv în petec, marcînd diferența care-i desparte de excelența profesională – și făcînd abstracție de faptul că, pînă la 3 noiembrie, cu retorică pro-NATO, echipa Iliescu – de partid și de stat – nu va înceta să facă propagandă electorală, chiar și la București, lucrurile par acum mai limpezi. Ungaria, Polonia și Cehia, poate Slovenia vor fi țările admise în prima etapă în NATO. Țările Baltice vor fi ultimele. Moscova și-a îndulcit – așa cum era de prevăzut – mult tonul după alegerile prezidențiale și nu mai insistă în ultimele zile decît asupra unei extin-

deri a NATO care să excludă baze militare, cu armament atomic în noile țări membre și să nu includă, deocamdată în orice caz, Țările Baltice. Pînă și spectrul unei alianțe anti-extindere NATO între Rusia și China, profilat la sfîrșitul primăverii în timpul vizitei lui Eltîn la Pekin, s-a risipit acum: zilele trecute, un ambasador chinez într-o țară occidentală reamîntea că singura alianță ruso-chineză dorită de Pekin este în domeniul economic, pornindu-se de la respectarea acordurilor privind frontierele bilaterale.

Campania pro-NATO este tardivă

Agitația diplomatică românească în direcția NATO – începută în forță prin vizita d-lui Iliescu la Bonn și apoi continuată prin turneul în Statele Unite și Franța al d-lui Meleşcanu – a relevat cîteva vicii, dar și calități ale demersului și strategiei care-i stau în spate. Campania pro-NATO e tardivă și e mult prea insistenț legată de admiterea Ungariei, pentru că și ungerii și occidentali să nu citească în ea mai întîi continuarea vechii dispute româno-maghiare, cu alte mijloace, și doar apoi angajamentul ferm al regimului Iliescu în favoarea alianțelor occidentale. În al doilea rînd, resemnarea, puțin prea stîngaci afișată, a diplomaților civili și militari români care pornesc de la premiza că Ungaria, Cehia, Polonia și Slovenia intră mai repede în NATO pentru că așa vrea Germania și basta, e puțin contraproductivă. D-l Meleşcanu a cerut la Paris ca Franța să-și folosească, între altele, relația cu Bonn-ul în favoarea României. Amatorismul entuziasmelor și supărările diplomaților români, atît de transparenți adepți ai comploturilor internaționale este, pentru occidentali, un semn de alarmă supli-

mentar. Germania nu ține în primul rînd cu noi. Încercăm acum cu Franța și atragem atenția SUA, în primul rînd, că Occidentul trebuie să-și bage mințile în cap și să-și asume răspunderile ce-i revin. Un astfel de raționament, evident în discursurile și acțiunile d-lor Iliescu, Meleşcanu, Tinca, dezamăgește intelectual și va pune mereu în discuție buna credință și profesionalismul politic ale oficialilor români, reușind să nu intimideze prea mult. Celebrel *linkage* – adică conexiune – ca să reluăm conceptul mai vechi promovat și de Ceaușescu în reuniunea finală a procesului Helsinki, din 1975, între consensul de securitate Est-Vest și respectarea drepturilor omului, a devenit acum pentru regimul Iliescu un instrument de folosit. Acum el se formulează așa: ori și noi și ungerii în NATO și atunci e liniște, ori nici noi nici ungerii și atunci e ca acum. Premiza e adică: dacă Ungaria face parte dintre primii favoriți ai extinderii NATO și România nu, tensiunile dintre cele două țări, prin admiterea primeia și respingerea celei de-a doua, se pot transforma în conflicte. În realitate, această teză, legitimă la nivelul analizei și prognozei strategice a fost făcută, cu ani în urmă deja, în Germania, de cunoscutul politolog social-democrat Peter Glotz, și în Statele Unite. Președintele Iliescu descoperă, și de această dată prea firziu, arma secretă, pentru a ne convinge că știe într-adevăr s-o folosească sau că vrea s-o facă de nefolosit, recurgînd la un șantaj diplomatic preventiv, licit, cînd în joc sînt interese naționale vitale. Secretarul Apărării american era citat în comentariul Florei Lewis cu un exemplu pentru cotitura conceptuală din strategia NATO, în preajma extinderii: așa-zisa noțiune a apărării preventive, dorită de americani și occidentali în Răsăritul post-comunist își găsește în relația

româno-ungară cazul dorit. Din moment ce ambele țări vor să intre în NATO, și Budapesta și Bucureștiul au fost interesate să controleze și să reducă tensiunile dintre ele, în ultimii cinci ani – era recent de părere William Perry.

Relația româno-maghiară – o miză de securitate europeană

Dacă așteptarea admiterii a creat obligații ambelor state în direcția normalizării relațiilor bilaterale, e logic: admiterea Ungariei și aminarea admiterii României va putea reface dezechilibrele. Iată de ce, pe lîngă dimensiunea sa propagandistică electorală, insistența regimului Iliescu privind dubla admitere în NATO a Ungariei și a României n-a fost un exercițiu inutil. Relația româno-maghiară – dintre state, adică – redevine astfel, pentru toată lumea, o miză de securitate europeană, cum de fapt n-a încetat să fie niciodată în ultimii 80 de ani. Oricine ar cîștiga alegerile în noiembrie va trebui să gestioneze această relație cu cea mai mare sensibilitate, „a vîrfurilor de deget”, cum spun germanii. De la miza de securitate la realitatea normalizării în profunzime a relației româno-maghiare mai sunt însă pași de făcut. Ungaria și România vor putea fi deopotrivă membre ale NATO, dar relațiile dintre ele să rămînă tensionate, așa cum se întîmplă în prezent în Grecia și Turcia, ambele state membre în NATO – și încă din 1952, în același val, înaintea Germaniei Federale de exemplu.

Înainte de a restabili relația româno-maghiară de dragul intrării în NATO și, implicit, de a amenința cu degradarea ei în cazul admiterii la termene diferite a Ungariei și a României (prezumiția acestei amenințări fiind că poți oricînd s-o transformi în realitate) se cer eforturi naționale – ale Puterii și Opoziției – oricum s-ar numi ele, ale majorității românești și minorității maghiare din România, de stabilire a unui parteneriat româno-ungar, în care interesele comune, divergențele și zonele de tensiuni să fie mereu relevate și aduse într-o zonă controlabilă, gestionabilă politic și diplomatic. În felul acesta, modelul româno-ungar s-ar apropia realmente

CHRISTOPH BERTRAM

Cum să menținem pacea cîștigată în Războiul Rece

Crearea comunității de gîndire este o urgență

Salut cu multă căldură ediția românească a *Europei în balanță*, prima sa apariție în ceea ce se considera Estul într-o Europă divizată, iar acum face parte din Europa în curs de unire.

Mulți dintre cititorii români vor căuta în acest studiu argumente în favoarea intrării lor în principalele organizații occidentale, NATO și UE – și le vor găsi. Fiindcă una din tezele cărții este că aceste organizații trebuie să se deschidă pentru noile democrații ale continentului. Dar, oricît ar fi de important, acesta nu e singurul scop al volumului. Cartea ambițioasă să definească etapele unei politici mai bune. Mai mult, urmărește să identifice condițiile de bază pentru stabilitatea europeană în deceniile următoare.

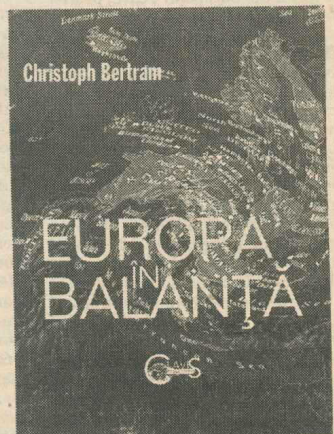
Am dorit să clarific întrebările pe care e cazul să ni le punem pentru a ajunge la răspunsurile cu adevărat relevante, astfel încît să putem menține pacea cîștigată în Războiul Rece.

Dezbaterea nu trebuie să se limiteze la membrii NATO și UE ci să cuprindă și pe cei care participă la structurile euro-atlantice emergente. Participarea însăși este mai importantă decît momentul cînd și dacă România sau oricare altă țară aderă formal la organizațiile acestea pînă acum exclusiv occidentale. Doar prin angajarea serioasă în dezbaterea problemelor comune se poate forma comunitatea de națiuni (...).

Calitatea formală de membru va fi doar manifestarea oficială a comunității, care practic trebuie să existe dinainte, intelectual și mental. Crearea acestei comunități de gîndire este o urgență. Dacă studiul de față reușește să inducă sentimentul urgenței și să ofere criterii de dezbatere, înseamnă că a meritat să fie scris. (Hamburg, August 1996).

(Din „Cuvîntul către cititorul român”, Hamburg, august 1996)

Europa în balanță, carte publicată anul trecut sub egida fundației americane „Canegie Endowment for Peace”, în curs de apariție la editura Clavis, este prima sinteză care apare în România în volum pe tema integrării NATO și UE. Autorul, recunoscut analist politic german, fost director al prestigiosului Institut Internațional pentru Studii Strategic (Londra), actualmente comentator de politică externă la săptămînalul german *Die Zeit*, ne va vizita țara pe 16-17 octombrie, cu ocazia lansării volumului său.

Oameni de stat înțelepți și creatori s-au străduit după al Doilea Război Mondial, să aducă stabilitate și prosperitate într-o Europă devastată. Realizările lor au fost de proporții istorice.

Acum, după 50 de ani, trebuie să ne întrebăm dacă nu vom fi victimele propriului succes... În volumul său, Christoph Bertram ne propune răspunsuri deosebit de echilibrate.

Lawrence S. EAGLEBURGER

GELU IONESCU

COPACUL DIN CÎMPIE* DOISPREZECE ANI LA EUROPA LIBERĂ

Fragment din Memorii

Vlad Georgescu: o convingere nestrămutată în ideile și destinul său

În bună măsură, eficacitatea și politica secției românești a radioului a depins de calitățile, priceperea și promptitudinea, de spiritul de organizare și echilibru al directorilor; necunoscându-i pe precedenți, voiesc să-mi spun părerea despre cei sub conducerea cărora am lucrat.

Pe Vlad Georgescu l-am cunoscut prin '59-'60, în casa la Mihai Sturdza. Eram de-o vîrstă, el termina studiile sale de istorie, eu abia le începeam pe cele filologice. Am devenit amici, am frecventat apoi aceeași lume timp de aproape 20 de ani și ne întilneam foarte des la Biblioteca Academiei. Am petrecut, într-un grup de prieteni, multe vacanțe împreună, am stat mult de vorbă. De cunoscut foarte bine, nu l-am cunoscut însă decît la Europa Liberă, unde ne vedeam zilnic și, cel puțin săptămînal, cu familiile. Calm, serios, avînd o veșnică melancolie în priviri, totuși amator de glume, de veselie și destindere, el părea mai degrabă placid, deși era, în realitate, foarte prezent – dar cu o anume distanță pe care multă vreme am crezut-o un fel de timiditate. Nu era asta, ci din contra, Vlad avea o mare siguranță de sine și o convingere nestrămutată în ideile și destinul său, pe care însă nu voia să o arate, fie datorită temperamentului său controlat, fie pentru că socotea prea multă lume nevrednică de „sinceritatea” sa totală. Foarte social, avea o extraordinară vocație a relațiilor, reușea să cucerească repede oamenii, fără a-i fermeca cu calitățile sale, fără spectacol ci inspirînd încredere și civilitate. Știa apoi să-i înțeleagă și să-i cîntărească cu un ochi foarte lucid. Am descoperit destul de tîrziu că era de inteligent – aș spune chiar că înțelegea prea repede și de aceea nu mai avea răbdare pentru detalii. În ciuda permanentelor amenințări la care au fost supuși el și familia sa, în țară dar mai ales la radio, cred că frică nu i-a fost decît în fața morții, cînd a realizat că nu mai e nimic de făcut – nici o speranță. Cap bine organizat, o ambiție pe măsură, avea cultul faptului – și „americanizarea” lui s-a produs aș spune natural, poate cu un plus de admirație, în care spiritul său critic a fost în parte neutralizat. S-a adaptat extrem de repede la viața în Occident, mai ales la cea din America. Era, deci, făcut să reușească. Vorbea puțin despre el și scrierile sale, în genere era tăcut, asculta și cîntărea – ceea ce nu înseamnă că era închis. Cînd contrazicea, o făcea calm și numai dacă aprecia că celălalt este apt să priceapă o opinie diferită. Prefera, în caz contrariu, să tacă, ascunzîndu-și destul de bine disprețul. Muncea mult și repede, lăsînd deoparte detaliile, de unde și o anume neglijență a exprimării sale în scris. Era și un bun vorbitor, neavantajat însă de glasul său stîns și monoton. Era delicat, sentimental și sensibil la suferințele oamenilor, observînd în tăcere pe ceilalți, fără a arăta o zgomotoasă compasiune sau revoltă.

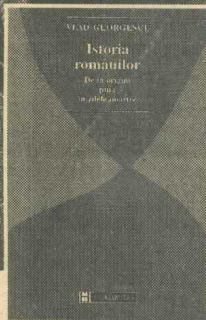
Părea mult mai puțin decît era în realitate

Avea simțul datoriei și suferea cînd îl socotea tră-None>dat de cineva. De fapt, stau să mă gîndesc că părea mult mai puțin decît era în realitate. Ca director, avea relații excelente cu șefii săi americani, ceea ce i-a permis să se abată de multe ori de la prudență și să ia asupra-și toate riscurile – și asta nu a fost puțin lucru. Lua hotărîri în aparență repede, își asuma eroarea cînd era cazul. La radio muncea mult, dar mai avea timp și să scrie și să citească – nici nu știu cînd. Vocația sa politică era excepțională – simțul său de oportunitate îl conducea cu o admirabilă siguranță

de sine. La atacurile unor „partide” din emigrație sau la cele din țară – și ele nu au fost puține – nu răspundea, disprețuind pe așa-zisii „patrioți” care se bat cu pumnul în piept. Dar patriotismul său era adînc și înrădăcinat în cele mai progresiste convingeri. Vlad a fost unul din cei mai democrați oameni ce i-am cunoscut, anticomunismul său era deci pe atît de structural, pe cît de realist. Faptul că ar fi fost membru de partid este – și așa o considera și el – o calomnie. Nu făcea caz de „literați”, fiind foarte „pozitiv” în gîndire și ironizînd tipul de discurs mai înflorat și mai alambicat stilistic. În radio s-a lămurit repede ce este cu această meserie, care nu era însă a lui, a înțeles repede ce e cu oamenii, ce poate aștepta de la ei – și credea că o

Vlad Georgescu

dată cu pensionarea unora din cei mai vîrstnici va putea îmbrunătăți multe programe. Cine se gîndea atunci, în anii '80, la sosirea lui '89? Îi plăcea să fie director, fără a o arăta – era convins că i se cuvenea – și avea dreptate. Dar aștepta ocazia de a deveni profesor la o foarte bună universitate americană – acesta era scopul său profesional și social ultim, pe care îl urmărea cu răbdare și cu tenacitate. L-ar fi avut cu siguranță; cînd s-a îmbolnăvit era aproape de reușită; îmi spunea, cam în iarna lui '87, că în '89 voia să plece definitiv în Statele Unite, catedra sa universitară era aproape dobîndită. Nu știu dacă precipitarea evenimentelor din '89 nu l-ar fi ținut pe loc, la radio, mai cu seamă că nu vedea un succes – și iarăși avea dreptate. Sint convins că, dacă decembrie '89 l-ar fi prins încă în radio, ar fi plecat în țară chiar imediat, de Crăciun: el nu putea lipsi, nu concepea să lipsească la un asemenea moment istoric. Sint aproape convins însă că, apoi, nu s-ar fi întors definitiv în țară.

Detenția din 1977

Mi-a povestit puțin despre detenția sa din '77, cînd a fost arestat vreo două luni de Securitate pentru scrierile sale – care au apărut apoi sub titlul *Politică și istorie*. Era în fierberea „cazului Goma” – și nici n-am știut de arestarea sa. M-am trezit luat pe sus de Securitate ca să dau o declarație despre el. M-au ținut vreo patru ore, dar eu nu eram la curent cu activitatea sa – ne vedeam mai rar din 1973. În timpul acestei scurte anchete am dedus că era arestat – și ulterior, vestea s-a răsîndit în oraș, fără a fi cunoscut și motivul. S-a întîmplat ca, locuind la București foarte aproape unul de celălalt – și de aceea – să-l zăresc întîmplător pe stradă, peste cîtva timp; era chiar în ziua cînd fusese eliberat, grație intervențiilor americane. L-am strigat, eram amîndoi emoționați, ne-am îmbrățișat și el m-a avertizat: „Vezi că sint urmărit!” Am stat de vorbă puțin, i-am spus că fusese „convocat” pentru el – mi-a spus că fusese ținut la întuneric și în permanentă anchetă, dar nu și bătut. Era tuns, obosit, evident marcat. Mi-a mai spus: „Să știi că ticăloșii nu sint proști deloc”, că își va relua activitatea pentru un timp, sperînd să plece definitiv, cît de repede. L-am întrebat pentru ce fusese arestat, mi-a răspuns că era mai bine să nu știu. Nu am insistat, ne-am despărțit și mi-a spus să nu vin pe la el, că e plin de microfoane și va fi foarte urmărit. Cum a și fost, pînă la plecarea definitivă; cred că ne-am mai întilnit de cîteva ori, ultima dată cu cîteva săptămîni înainte de a părăsi țara – nu țin minte decît că ne-am urat succes. Și vedeam că era fericit pentru că avea un băiețel, cum își dorise.

O boală neașteptată

Moartea lui Vlad a fost cu adevărat teribilă, din cele mai tragice împrejurări pe care le-am trăit. Mă despărțisem de el în primele zile ale lui august '88, noi plecînd în vacanță; el și familia urmau să plece peste vreo săptămînă într-un voiaj prin Germania. În '87 fusese împreună în vacanță la Palmyre, lîngă Royan, pe coasta Atlanticului, unde se adunau în fiecare vară mulți prieteni din tinerete și unde ne-am simțit foarte bine. Noi am plecat, deci, tot la Palmyre și ne-am întors către sfîrșitul lunii. De-abia ajunși, am aflat tragedia de la Nae, cu care eram vecini; nici nu ne desfacuserăm bagajele: Vlad avusese niște ciudate tulburări motorii, a mers la neurolog care i-a descoperit pe loc tumoarea cerebrală, operată imediat. Înainte de internare, la ședința cotidiană de la ora 11, i-a anunțat pe toți colegii, calm, care e situația și că s-ar putea să fie ultima întîlnire comună. Așa a și fost...

Agonia

Ne-am dus să-l vedem; era acasă, din nou tuns și mișcînd greu mina și piciorul stîng. Operația reușise, dar medicii erau foarte sceptici. A plecat curînd, împreună cu Mary, soția lui, la Washington pentru a face un tratament la o clinică vestită în lume. Tratamentul a fost îngrozitor de greu de suportat, cum chiar el mi-a spus-o („dacă aveam un pistol mă împușcam”) și, din nefericire inutil, tumoarea s-a refăcut. A fost dus înapoi la München – „vreau să mor în patul meu”, spunea – dar a fost direct dus la Clinica Bogenhausen, unde în cîteva zile s-a stîns. L-am văzut chiar în seara sosirii: am intrat în cameră, stătea cu spatele la ușă, pe marginea patului. Nu a avut dureri, din cîte știu. Era perfect lucid, știa. „Cum e, Gelule, vorba: în loc luminos, în loc cu verdeață... și mai departe?” „Unde nu este nici durere, nici înstrinare, nici suspin” – am completat; „Așa

o fi... mi-a răspuns și am început să plîngem amîndoi. Era luni seara, a murit vineri 13 noiembrie la orele 7 fără 10 minute, seara. De la o zi la alta era mai absent, mai stîns, respira din ce în ce mai greu. Veneau prietenii și colegii să-l vadă, printre ei și Mihnea Berindei de la Paris, care a stat cu el ultimele 10 ore de viață - își lua într-un fel adio de la noi. Tumoarea s-a extins asupra centrilor respiratori și a murit sufocat. Nu voi uita niciodată răsufierea sa grea, spasmodică - la fel cu aceea a tatălui meu muribund de un cancer la plămîn. Eram la spital, împreună cu alții, cînd s-a stîns. Stăteau pe hol, nu puteam mult timp suporta să-l văd chinîndu-se. Cu Mircea Carp și Nestor Răteș am alcătuit pe culoar un mic necrolog pentru știri. Abia împlinise 51 de ani, fusese cu adevărat un om puternic și dirz, cu o discretă, dar extraordinară poftă de a trăi...

Am resimțit moartea sa ca pe o mare nedreptate

Conducerea americană a radioului l-a stimat mult - a suportat toate cheltuielile transportului și tratamentului în America, favoare extrem de rară. A fost o mare jale printre colegi și prieteni - am alcătuit atunci două programe ale Actualității culturale românești în amintirea lui, la care au contribuit și Matei Călinescu, Ion Vianu, Virgil Nemoianu, Monica și Virgil - cred că mai am caseta... Eram conștienți cu toții că Vlad fusese o personalitate din cele mai importante ale generației noastre - sînt absolut convins că, dacă ar fi trăit, ar fi jucat, într-un fel ce nu-l pot ști, un rol de frunte în viața politică a României după '89. Cărțile sale, de altfel, sînt mărturie: nu numai *Istoria Românilor* ci mai ales *Istoria ideilor politice românești între 1369 și 1878*, carte fundamentală despre evoluția gîndirii politice și instituțiilor ei, carte care explică multe din rădăcinile mentalității politice românești moderne și actuale. O scrisese înainte de '77, era teza sa de doctorat, o revizuire înainte de publicare și voia să o continue pînă la epoca dictaturii comuniste. N-a fost să fie. Vlad credea în steaua lui fără ezitare - era un tip de învingător. Am resimțit, dincolo de o nesfîrșită durere, moartea sa ca pe o mare nedreptate - pot zice că și astăzi mă tulbur la amintirea ei...

Nu pot încheia amintirile mele, aici într-o formă succintă, despre Vlad Georgescu fără a menționa măcar teribila ipoteză a asasinării lui de către Securitate, prin mijloace ce nu sînt încă cunoscute. Vlad a fost amenințat cu moartea de nenumărate ori și pe diverse... căi. Chiar și un membru al familiei sale, sosit în vizită la München i-a transmis din partea Securității că, dacă va trece pe Post fragmente din binecunoscuta carte a lui Pacea privitoare la ticăloșiile lui Ceaușescu, „nu va apuca sfîrșitul anului“. Vlad nu ținea însă seama de toate aceste amenințări - ceea ce, poate, i-a fost fatal. Mă întreb dacă SRI-ul va face vredată lumină asupra crimelor ce le-a comis instituția din care se trage. Dacă ne luăm după „cazul“ inginerului Babu Ursu, atunci ar trebui să fim mai mult decît pesimiști.

IOANA IERONIM

5 Cercuri ale artei universale

Expoziția internațională de artă din țări participante la Jocurile Olimpice de la Atlanta - 1996

Desfășurate sub semnul sacralității timp de aproape 1000 de ani în antichitate, Jocurile Olimpice îmbinau splendoarea întrecerii fizice cu întrecerea spiritului creator: orații ale filosofilor și istoricilor, scandarea poeziilor, statuile cîștigătorilor - Olimpia transformată într-o enormă galerie de artă în aer liber. Cînd Jocurile Olimpice au fost redeschise, cu exact un secol în urmă, în 1896, intenția celui care a avut ideea reînțemeierii olimpice, Pierre de

Dintre multe inițiative ale Festivalului Olimpic Artelor din Atlanta, 1996, se distinge expoziția: *Cercuri: Cinci pasiuni ale artei mondiale*, care va rămîne deschisă pînă în septembrie - ecou filtrat în timp lung (reprezentînd aproape 7 milenii de artă) al emoției imediate, explozive din momentul competițiilor sportive propriu-zise. Cele 129 de capodopere selectate din aproape 40 de țări au fost reunite în orașul celei mai recente Olimpiade. Fără intenția de a fi în nici un fel exhaustivă, ansamblul de piese reprezintă toate zonele, religiile și momentele creatoare semnificative ale omenirii.

Expoziția a fost concepută de criticul și istoricul de artă american J. Carter Brown, director emerit al muzeului National Gallery of Art (Smithsonian) din Washington DC, dăruit cu numeroase premii internaționale și lider de opinie în domeniu. Aproximativ cinci ani de pregătire intensă au făcut posibilă întruparea a ceea ce a fost inițial un *musée imaginaire* în sensul, pînă acum visat doar, al lui Malraux. Expoziția se structurează după simbolul celor 5 cercuri olimpice, 5 „pasiuni“, sentimente, emoții umane. De la arta preistorică la contemporani, de la străvechi figuri totemice la Rembrandt, Titian, Rodin, Van Gogh, Munch, Picasso, operele plastice reiterează stări și sentimente eterne, recunoșcibile în toate cheile stilistice: iubirea (erotică), familială, prietenească; neliniștea-durerea (angst); cutremurarea-extazul în fața misterului și divinității; triumful; bucuria - fiecare dintre acestea avînd, asemenea inelelor olimpice, zone interferente.

Sînt incluse două capodopere românești: *Sărutul* lui Brîncuși, prima versiune de la Muzeul de Artă din Craiova (în primul cerc, al iubirii) și *Gînditorul de la Hamangia* de la Muzeul Național de Istorie, București (în cercul dedicat cutremurării-extazului divin). Cu toate

„Isus pe cruce” - Mexic, secolul al XVII-lea

Coubertin, a fost aceea de a reduce în joc tradiția întrecerii culturale, pe lîngă aceea sportivă. Dacă în sensul competiției sportive reușita inițiativei lui Coubertin a fost succesul pe care îl cunoaștem, în privința performanței culturale, abia anul acesta, la Atlanta, s-a făcut efortul sistematic de a reduce în planul unei nobile competiții valori de anvergură ale artei universale.

„Zeița înțelepciunii transcendentele” - Indonezia, cca. 1300

că sînt de mici dimensiuni, J. Carter Brown, alegîndu-le, a dorit să supună atenției calitatea lor arhetipală, implicata lor „monumentalitate” semnificativă. Semnul zorilor indistincți ai preistoriei la Hamangia dunăreană și luminozitatea reînțemeietoare a lui Brîncuși în acest secol, acute din același teritoriu - ne fac contemporanii întregului arc de timp pe care îl schițează ambițioasa galerie olimpică a artelor de la Atlanta.

În această epocă scientist-pragmatică, J. Carter Brown a structurat expoziția, fără complexe, după tiparul sentimentelor omenești, accentuînd la fel de neînrîbit ideea dreptului egal și valorii compatibile în cetatea universală a artelor. Alături de celelalte capodopere ale lumii, „*Sărutul*” lui Brîncuși este o *declarație de independență* față de sculptura care l-a precedat, iar *Gînditorul de la Hamangia* este interpretat ca figura arhaică a zeității îndurerate.

Această expoziție-unicat s-a născut sub semnul pasiunii față de valorile astfel reunite cu ocazia celei mai impresionante serbări a umanității. Mărturisește J.C. Brown: „Nu există piesă din această expoziție care să nu mă fi emoționat într-un fel sau altul. Pe multe le cunoașteam și le iubeam și am năzuit decenii de-a rîd să le văd, să le expun“. Sentiment al surprizei, regăsirii care se transmite, fără îndoială, privitorilor.

Expoziția se bucură de o atenție ieșită din comun, a avut un aparat publicitar la cel mai înalt nivel al momentului, este însoțită de un catalog-album luat în considerare pentru prestigioase premii destinate cărților de artă, a fost prezentată pe CD-Rom, pentru a fi conservată ca moment de excepție în evoluția ideii olimpice, în gîndirea comparatistă a artelor, în arta design-ului muzeistic - și ca instanță de creație meta-estetică.

Alvin Toffler
ECO-SPASM
SPASMUL ECONOMIC
RAPORT despre ECO-SPASM
Din pălănișul civilizației industrializate, pe plasații și fașe oportunități și civilizație complexă nouă

FILOSOFIE
-Analize și interpretări

ANTET
Cartea care te citește

SPASMUL ECONOMIC
-O analiză percutantă a crizei economice actuale.
-O carte utilă candidaților la facultățile cu profil economic și întreprinzătorilor.
-Informația înseamnă putere, citiți "Eco-spasm" pentru a fi mai puternici, mai adaptați.

FILOSOFIE
-FILOSOFIE - analize și interpretări singura carte care vă garantează succesul la examene.
-Textele din manualul de clasa a XII-a comentate de cei mai mari filosofi români.
-Lăsați filosofii să vorbească despre filosofi.

Str. Miron Costin nr. 9A sect.1 București Tel. 6175332

Ce dotare managerială ai?

(adresat în mod special femeilor)

1. Tu și colega ta ați terminat un proiect foarte reușit, dar contribuția ei a fost minimă. Ce faci?

- Îți juri că de acum vei face proiectele singură.
- Spui șefului/șefei tale cine a lucrat mai mult.
- Păstrezi tăcerea.
- Vorbești cu colega și încerci să vezi cum vei putea evita problema în viitor.

2. Îți surprinzi șefa sărutându-se pasionat cu un coleg căsătorit. Ce vei face?

- Vei utiliza informația ca mijloc de negociere pentru viitorul tău?
- Vei birfi cu un coleg/colegă?
- O vei asigura de tăcerea ta viitoare?
- Vei proceda de parcă nu s-a întâmplat nimic?

3. Un manager important cere la o ședință să îți ofere idei. Ce faci?

- Spui ce-ți vine în minte.
- Vorbești doar dacă ai ceva serios de spus.
- Pregătești un referat după întâlnire, cind ți s-au limpezit ideile.
- Îi lași pe membrii mai inventivi ai echipei să spună ce au de spus.

4. Descoperi că ești însărcinată. Instituția în care lucrezi are faima că înalță femeile gravide. Ce faci?

- Deschizi o campanie ca să schimbi politica instituției.
- Consulti un avocat.
- Începi să cauți anunțuri de cereri de serviciu.
- Ceri șefului/șefei tale să pună problema ta conducerii instituției.

5. E după-amiaza târziu și cineva dintre colegi te roagă să ajuți la o prezentare pe care o are de făcut pentru a doua zi de dimineață. Cum procedezi?

- Întrebi dacă se pot coopta mai multe ajutoare.
- Spui da imediat, chiar dacă urmează să lucrezi toată noaptea.
- Spui că dorești să ajuți, dar ai nevoie de mai mult timp.
- Oferi un sprijin minim.

6. În mijlocul unei zile foarte ocupate, cineva dintre tinerii colegi se plinge de fierbătorul de cafea, care s-a stricat. Ce faci?

- Spui că ești prea ocupată ca să poți vorbi în momentul acela.
- Îi oferi un loc. Un prilej de văicăreală e o adevărată șansă.
- Îi spui că nu ai timp de conversație acum, dar îți face plăcere să vă întâlniți după lucru.
- Încerci să-i distragi atenția de la problemă.

7. Ești copleșită de treburi, însă șeful/șefa te roagă să ajuți cu o urgență. Ce faci?

- Lucrezi toată noaptea ca să termini.
- Ceri să ți se indice ordinea urgențelor.
- Delegi munca.
- Spui că nu poți face treabă foarte bună cind ți se schimbă mereu prioritățile.

8. E vineri, ora 17.25 (nu e vorba de vinere scurtă). Încă mai ai de lucru. Cum procedezi?

- Pleci acasă.
- Stai pînă mai târziu ca să termini lucrul.
- Faci o clasificare a priorităților și apoi pleci.
- Împachetezi ceea ce ai de lucrat și iei cu tine.

9. Ai fost promovată. În opinia ta, un bun manager ar trebui să facă următorul lucru:

(Marcați fiecare din afirmațiile de mai jos cu A = acord; D = dezacord; N = nesigur)

- Să-i considere pe subalterni mai întii ca prieteni, apoi ca angajați.
- Să descurajeze, pe cît posibil, pauzele de fumat și conversație.
- Să dea exemplu, ajungînd devreme și plecînd târziu.
- Să se asigure că are întotdeauna ultimul cuvînt.
- Să pună mult mai mult accent pe direcția în care merge, decît pe felul în care a ajuns aici.
- Să se concentreze asupra detaliilor.
- Să delege cît mai mult cu putință.

10. O relație furtunoasă de dragoste îți afectează capacitatea de lucru. Ce spui șefului/șefei tale, dacă pentru a doua oară ajungi să nu predai lucrarea la termenul stabilit?

- Îi spui că ai probleme personale, dar sperii că munca ta nu va mai fi afectată de aceasta.
- „Vă rog să mă scuzați!”
- Învenezi o boală în familie.
- Îți ceri scuze și promiți să compensezi.

SCORUL:

1	A-1	B-3	C-0	D-2
2	A-0	B-3	C-1	D-2
3	A-3	B-2	C-0	D-1
4	A-2	B-3	C-1	D-0
5	A-2	B-3	C-0	D-1
6	A-0	B-1	C-2	D-3
7	A-3	B-0	C-2	D-1
8	A-1	B-3	C-2	D-0
9	A (acord)	D (dezacord)	N (nesigur)	
a	2	3	1	
b	3	2	0	
c	3	2	0	
d	3	2	0	
e	2	3	1	
f	3	2	0	
g	2	3	1	
10.A-3	B-0	C-1	D-2	

Ce înseamnă scorul dumneavoastră:

36 puncte sau mai mult:

SETE DE PUTERE

Aveți ambiție. De fapt, probabil sînteți deja într-un serviciu de vîrf. Aveți totuși lipsuri, în sensul calităților cerute pentru un stil reușit de conducere. Gîndirea strategică, schimbarea managerială, capacitatea de a fi convingător și stilul cooperativ sînt însușiri pe care trebuie să vi le dezvoltăți.

De la 35 la 26 puncte:

NATURAL

Nu numai că sînteți conștiincioasă la lucru, dar aveți inteligența de a vă considera responsabilă și pentru eșecuri și pentru succese. Aveți spirit de echipă.

De la 25 la 16 puncte:

CALITĂȚI DE SUBORDONATĂ

Vă bucură să nu purtați responsabilitatea, dar sînteți o componentă valoroasă a echipei. Dacă aveți impresia că lipsa dv. de atracție pentru această postură se datorează faptului că nu vă pricepeți să acționați ca lider, mai gîndiți-vă la imaginea dv. Îmbrăcați-vă în mod adecvat, vorbiți cu autoritate și nu subapreciați politica instituției dv.

15 puncte sau mai puțin:

DE UNUL SINGUR

De multe ori, oamenii nu au ambiții pentru că le place să suporte presiuni moderate și nu doresc responsabilități. E bine. Vă face plăcere să mergeți la serviciu în fiecare zi? Oamenii vă respectă? Faceți un lucru pe care-l găsiți important? Dacă da, e timpul să vă acomodați cu ideea de a fi a doua (sau a treia sau a patra) și să fiți mîndră de asta!

(după COSMOPOLITAN)

HUMANITAS
Cartea care dăruiește

KEITH HITCHINS
România, 1866-1947

PETER SINGER
Hegel

LEIBNIZ
Disertație metafizică

GABRIEL LICEANU
Jurnalul de la Păltiniș și Epistolar

BERNARD SESÉ ș.a.
Viațile Sfinților
Augustin, Benedict...

EMIL CIORAN
Cartea amăgirilor

RĂSVAN POPESCU
Prea târziu

Noi apariții în septembrie

IMPORTANT

Publicăm lista librăriilor din țară în care găsiți în fiecare săptămînă revista „22”

- Arad - C&M Anticariat, Str. Lucian Blaga nr. 2-4, tel. 057/21.77.49
- Bacău - Librăria Humanitas, Str. N. Bălcescu nr. 12, tel. 034/14.60.42
- Brașov - Bibliopola (în incinta Agenției Teatrale), Str. Republicii nr. 4, tel. 068/14.41.38
- București - Librăria Sadoveanu, Bd. Magheru nr. 6, tel. 211.29.65; Librăria Humanitas (Librăria din fundul curții), Calea Victoriei nr. 120; Librăria Humanitas Kretzulescu, tel. 613.50.35

- Constanța - Librăria Sophia, Str. Dragoș-Vodă (în dreptul Prefecturii), tel. 041/61.50.77
- Iași - Librăria Humanitas, Piața Unirii nr. 6, tel. 032/21.55.68
- Piatra-Neamț - Librăria Humanitas (în incinta Galeriilor de Artă „Lascăr Vorel”), Str. Ștefan cel Mare, tel. 033/21.20.15
- Sibiu - Librăria Humanitas, N. Bălcescu nr. 16, tel. 069/21.14.34
- Timișoara - Librăria Humanitas, Str. Mercy nr. 1, tel. 056/13.31.80
- Tîrgu-Mureș - Librăria Humanitas-Palas, Piața Trandafirilor nr. 57, tel. 065/16.78.63
- Turnu-Severin - Librăria Humanitas, Str. Crișan nr. 25 (Casa Tineretului), tel. 052/32.69.31

ABONAMENTE CU MARE REDUCERE LA REDACȚIA „22”

Deși am fost nevoiți să creștem prețul revistei, pentru cei care se abonează direct la redacția „22” prețul abonamentelor rămîne neschimbat.

PE TRIMESTRU

reducere 40%
cu ridicare de la redacție numai 5.500 lei!

reducere 34%
cu expediere prin poștă numai 6.000 lei!

SPECIAL pentru pensionari, cadre didactice, elevi, studenți, foști deținuți politici și veterani de război:

reducere 57%
cu ridicare de la redacție numai 4.000 lei!

reducere 50%
cu expediere prin poștă numai 4.500 lei!

Cei interesați sînt rugați să achite la sediul redacției (Calea Victoriei 120) sau să expedieze prin mandat poștal suma corespunzătoare, pe adresa: Revista „22”, cont 45103532 BCR Filiala sector 1, Calea Victoriei 155, Bloc DL, București. Adevărurile (talon de pensie, adeverințe școlare etc.) valabile un an se expediază pe adresa: Revista „22” Calea Victoriei 120, sector 1, București, cu specificarea pentru Serviciul de Difuzare.

Abonamentele cu reducere sînt sponsorizate de Asociația EST-LIBERTÉS

Adevărul

literar și artistic nr. 334

- Eugen Ionescu: „Despre Dumnezeu și despre iubire”
- Nichifor Crainic - inedit: Memorii: „Întoarcerea la folclor”, „Contele Bethlen”
- Mircea Dinescu: „Dinozaurii au murit de timpuriu...”
- Caius Traian Dragomir: despre revoluție și cultură
- „Și călău, și victimă” - un articol despre sinucigașul A.A. Fadeev
- „Scandalul” M. E. Eliade

